

Klimaavtaler og norsk klimapolitikk

Michael Hoel

Økonomisk institutt, Universitetet I Oslo

Disposisjon:

- I. Hva karakteriserer en god internasjonal klimaavtale?
- II. Typer av internasjonale klimaavtaler
- III. Norsk klimapolitikk
- IV. Svakheter ved norsk klimapolitikk
- V. Oppsummering: Hvordan kan norsk klimapolitikk bli bedre?

Hva karakteriserer en god internasjonal klimaavtale?

A. Ambisiøs mht. klimamål

- må omfatte mange land
- må stille betydelige krav til alle deltager-landene
- Kyoto-avtalen svikter på begge disse punktene

B. Kostnadseffektivitet

- Oppnå miljømål (sum utslipp) til så lave kostnader som mulig
- Lavest mulig samlede utslipp gitt samlede kostnader
- Kostnadseffektivitet krever at marginale tiltakskostnader skal være like for alle utslippskilder
 - innen hvert land
 - på tvers av land
 - kan langt på vei oppnås ved at alle produsenter og husholdninger i alle land står overfor samme pris på utslipp (avgift eller kvotepris)

Typer av internasjonale klimaavtaler

- Avtale om begrensninger i utslipp (Kyoto)
 - uten eller med mulighet for handel av kvoter
- Avtale om felles virkemiddelbruk i alle land (f. eks. felles CO₂-avgift og/eller felles teknologi-standarder)
- Avtale om samordnet satsing på teknologiutvikling
- Avtale mellom alle produsentland av fossile brensler om redusert produksjon

Norsk klimapolitikk

(I) Uten noen klimaavtale

Klimapolitikken i et enkelt lite land (som Norge) har ingen målbar effekt på klimautviklingen.

- moralsk forpliktelse?
- “foregangsland”?
- karbonlekkasje

Norsk klimapolitikk (fortsatt)

(II) Med en avtale av Kyoto-typen

Kostnadseffektiv overholdelse

- Alle utslipp i Norge bør stå overfor samme pris, lik den internasjonale kvoteprisen
 - Kvoteutvalget (NOU 2000:1) foreslo et bredt kvotesystem i Norge (som kunne dekke ca 90% av norske utslipp)
- Ytterligere tiltak vil i mange tilfeller bare omfordele utslipp innenfor landene som omfattes av Kyoto-protokollen
 - rensing av CO₂-utslipp fra gasskraftverk
 - utbygging av subsidiert vindkraft

Svakheter ved norsk klimapolitikk

- Blanding av CO₂-avgift, kvoter og frivillige avtaler.
Vanskelig å oppnå kostnadseffektivitet
- CO₂-avgift er differensiert på tvers av sektorer og brensler
(fra 89 til 345 kroner per tonn CO₂)
- Kvoter er (per i dag) gratis, dette begrenser og vrir
incentivene til utslippsreduksjoner. Drøftet utførlig av
Kvoteutvalget:
 - *Flertallet*: ingen tildeling av gratiskvoter
 - *Hele utvalget*: ingen tildeling av gratiskvoter til ny virksomhet

Oppsummering: Hvordan kan norsk klimapolitikk bli bedre?

- (Gradvis) utfasing av gratis kvoter
- (Gradvis) bevege oss mot (omtrent) samme pris på utslipp uavhengig av sektor og brensel
- Subsidierte priser på elektrisk kraft til kraftkrevende industri bør avvikles etter hvert som nåværende kontrakter løper ut
- Unngå bruk av virkemidler på områder hvor det allerede finnes et godt virkemiddel (f.eks. CO₂-avgift på bensin og diesel)

Takk for oppmerksomheten!

Michael Hoel

<http://folk.uio.no/mihoel/>